

9. *Принцип раціоналізації* базується на принципі KISS (keep it short and simple) – роби коротше та простіше. 1) Чим простіша модель РОН, тим вона краща, тим легше її впроваджувати. 2) Принцип зумовлює розробку електронних освітніх ресурсів та засобів навчання для якісної організації освітнього процесу у цілому. Відтак, використання цього принципу при їх розробці дозволить спростити роботу над ними і з ними, не буде потребувати високого рівня ІТ-компетентності від розробників (викладачів). Створювати ЕОР можуть будь-які викладачі-предметники, які мають бажання. 3) Використання раціональних прийомів пошуку інформації в освітньому процесі: вдосконаленні, покращенні процесу побудови знань.

10. *Принцип інформаційного підходу* при РОН базується на тому, що сьогодні інформація є головним ресурсом науково-технічного та соціально-економічного розвитку, істотно впливає на прискорений розвиток науки, техніки і різних галузей господарства, відіграє значну роль у процесах освіти, культурного спілкування між людьми, а також в інших соціальних областях; процес навчання дисциплін комп'ютерного циклу є насамперед особливим, закріпленим у культурі способом оперування інформацією [2, 3].

Список використаних джерел:

1. Гриньова М.В. (2008). *Саморегуляція : навч.-метод. посіб.* Полтава : АСМІ. 268 с.
2. Кононець Н.В. (2016). *Дидактичні основи ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу студентів аграрних коледжів.* (Дис. докт. пед. наук). Полтава. 473 с.
3. Кононець Н.В. (2018). Функціональна дидактична модель ресурсно-орієнтованого навчання дисциплін комп'ютерного циклу у вищій школі. *Social and Economic Aspects of Education in Modern Society.* Vol.2. Warsaw, Poland. С. 38–41.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ

Криловець М.Г.
(*Ніжин, Україна*)

Реформування та оновлення системи освіти в Україні, що обрала шлях європейської та світової інтеграції, передбачає зміну як концептуальних положень щодо викладання навчальних дисциплін, так і змісту, принципів організації самої освіти, запровадження нових освітніх стандартів потребує нових педагогічних підходів до навчання, запровадження інноваційних, динамічних, адаптованих до соціальних потреб технологій у галузі освіти. Сьогодні освіта має відповідати вимогам життя, світовим стандартам; у центрі системи освіти повинен стояти пріоритет людської особистості.

Формування педагога нового типу – демократичного, мобільного, толерантного, ініціативного, мислячого й відповідно професійного – можливе за умов застосування відповідних засобів, форм та методів, особливо педагогічного тренінгу, який сприяє демократизації та гуманізації навчального процесу і наближає навчання у виші до реальної професійно-педагогічної діяльності. Проблеми, з якими стикається освітня галузь, можуть бути розв'язані за допомогою застосування нових засобів навчання.

Саме педагог нового типу із зазначеними якостями і за умови володіння новими ефективними засобами навчання буде здатний реалізувати сучасні технології навчання.

Із огляду на це, навчальний процес із географічних дисциплін у закладах вищої освіти потребує змін не тільки у стандартах, змісті освіти, але і в технологіях реалізації освітнього процесу, використання інноваційних, гуманістичних технологій, методів навчання, зокрема особистісно-орієнтованих технологій та нових інформаційних технологій, які все частіше застосовують для вдосконалення навчального процесу з географічних дисциплін, методики викладання шкільного курсу географії.

Враховуючи, що навчання і виховання є цілісним процесом формування особистості, його різнорівневими підсистемами, слід зазначити, що для досягнення найбільшої ефективності навчання і виховання майбутніх учителів-географів необхідно перебудувати навчальні програми і плани з географічних дисциплін, підготувати нові підручники, здійснювати відповідну підготовку вчителів. Усе це забезпечується новими підходами до організації географічної освіти у закладах вищої освіти, які розширюють можливості реалізації в освітньому процесі як навчальних, так і виховних цілей. Світ розвивається діалектично, тому нові технології (особливо в педагогічних науках) – це, як завжди, модернізовані технології, до яких зверталось людство. Будь-який тип навчання, технологія чи парадигма, в будь-які часи мали на меті розвиток особистості, але тільки сучасні особистісні, інноваційні технології, особистісно орієнтоване навчання та гуманістична парадигма освіти ставлять пріоритет людської особистості в центр навчально-виховного процесу. Отже, слід констатувати необхідність інтегративного (синтезаційного) навчання.

Сучасні стратегії навчання (інформаційно-пояснювальна стратегія оволодіння готовими знаннями, стратегія формування умінь і навичок, пошуково-дослідницька та ін.), інноваційні технології навчання (технологія співробітництва, розвивального навчання, організації творчої діяльності, навчання у групах, особистісно орієнтована та ін.) не можуть існувати в «чистому вигляді». Практика свідчить, що реальне навчання – це завжди синтез різних концептуальних підходів, поєднання різних технологій, що можна пояснити великим розмаїттям педагогічних завдань, педагогічних ситуацій, індивідуальними особливостями.

Серед педагогічних інновацій значне місце займають нетрадиційні форми і методи навчання. До них слід віднести так звані активні форми та методи навчання, яким в останнє десятиліття надається особлива увага. Це прийоми, способи, педагогічні ідеї, які спонукають студентів до активної розумової діяльності, прояву творчих дослідницьких пошуків істини в науці та практиці. Найбільш активними формами навчання при викладанні географічних дисциплін можуть бути імітаційні (ділова гра, ігрове проектування, прогнозування), лабораторно-практичні заняття, самостійна робота (вивчення географічної номенклатури) та ін.

Основний сенс нетрадиційної навчальної діяльності повинен полягати у підвищенні пізнавальної активності студентів, стимуляції інтересу до навчальних занять; розвитку ініціативи, творчого потенціалу особистості студента; вона також має допомогти створити у майбутніх учителів географії установку на творчу професійну діяльність, на постійний пошук.

Звернення до нетрадиційності зумовлювалося також тим, що звичні форми організації навчальної роботи (лекції, семінари, лабораторні заняття, консультації, екзамени) мають досить обмежені можливості щодо зміни позиції студента, оскільки передбачають збереження за ним ролі того, кого навчають. Нетрадиційне навчання, по-перше, дає змогу майбутньому педагогу спробувати себе у ролі режисера і у такий спосіб розвинути в собі необхідні особисті якості; по-друге – у ролі учителя; по-третє – у ролі консультанта, організатора певного виду діяльності і т. ін.

Чим більше ролей виконує студент, тим різноманітніша його діяльність, тим більше в його арсеналі практичних умінь і навичок, необхідних для майбутнього фахівця, його розумова діяльність набуває системного характеру, в нього формується гнучкість мислення, розширюється і поглиблюється мотивація професійної спрямованості.

Сама специфіка географічних дисциплін дає можливість практично на кожному занятті досягнути високої активності студентів, якщо використовувати елементи проблемності, різні прийоми, наочність (карти, колекції, муляжі та ін.), бесіди, диспути, вправи, моделювання, обробку статистичних даних, побудову діаграм, картограм, локалізованих діаграм тощо. Новими і важливими педагогічними інноваціями

підвищення якості підготовки майбутніх учителів-географів є педагогічні технології. Це, в першу чергу, технології проблемного, модульного, розвивального, ігрового та комп'ютерного навчання. Вони, перш за все, характеризуються сукупністю елементів макро - і мікроструктури навчального процесу (лекції, лабораторні, семінарські заняття, польові практики як з окремих дисциплін, так і комплексні з фізичної та економічної географії, педагогічні практики).

Очевидно, що всебічний розвиток студентів забезпечується лише здійсненням у навчальному процесі провідного для сучасної вітчизняної вищої школи педагогічного принципу єдності навчання і виховання, що лежить в основі комплексного підходу до навчання. Вуз має готувати студента не лише як спеціаліста певного профілю, а засобами кожного предмету, як гармонійно розвинену, підготовлену до життя особистість. Вищий навчальний заклад покликаний формувати та зберігати національну культуру, виховувати майбутніх учителів на основі духовних надбань народу, долучати їх до системи національних цінностей. Через освіту і виховання здійснюється формування національної самосвідомості особистості, тому сучасна вища школа має бути відображенням національного життя.

На всіх рівнях освіти географічне навчання має бути забезпечене новітньою науковою інформацією на основі її об'єктивності, історичності, патріотичного спрямування. Відповідно до цього система географічної освіти має передбачити і реалізувати нові акценти у висвітленні географії України в минулому і сучасному стосовно стану фізико-географічних умов, кордонів, народонаселення, економіки та перспектив їх розвитку.

У особистості вузівського викладача студентів приваблює гармонійна єдність ідеалів, переконань, принципів, поглядів, захоплень, морально-етичні якості, талант педагога, любов до своєї професії, постійний потяг до самовдосконалення, уміння прищеплювати основи культури, формувати особистість. Викладач має бути не просто «транслятором знань», а особистістю, яка відповідає сучасним вимогам до підготовки високоосвічених та всебічно розвинених спеціалістів. Студенти високо цінують у викладачеві суто людські якості: доброзичливість, ненав'язливий вплив, захопленість, почуття такту, уміння зрозуміти іншого.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ

Крупа Н.О., Сас Н.М.
(Полтава, Україна)

Сенс і призначення будь-якої технології – оптимізувати управлінський процес, вилучити з нього всі види діяльності та операції, які не є необхідними для отримання запланованого результату. Головні завдання зміни технології – це скорочення тривалості циклу підготовки та реалізації управлінських рішень і підвищення їхньої ефективності.

Основна мета інформаційної технології – отримання за допомогою переробки первинних даних інформації нової якості, на основі якої виробляється оптимальне управлінське рішення [4].

Проблеми використання інформаційних технологій в управлінській діяльності досліджують Ю. Вертакова, С. Гуткевич, М. Карпенко, В. Рудьєв, Н. Сас, В. Уфімцева.

Інформаційна технологія – сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, об'єднаних у технологічний ланцюжок, що забезпечує збір, передачу, обробку, накопичення, зберігання, актуалізацію, пошук інформації і прийняття рішень з управлінням об'єктом [2].

Інформаційні технології мають свої особливості. Зокрема, інформаційні технології можуть включати різні класи операції обробки даних: обробка тексту, обробка графіки, обробка таблиць, баз даних, статистична обробка, обробка геоданих, відеоданих.

Залежно ступеня централізації застосовуються централізовані та децентралізовані інформаційні технології. Централізовані технології характеризуються тим, що обробка